

ἐκείνην αὐστηρότητα, ἥτις χαρακτηρίζει βασιλικὰς τινὰς φυσιογνωμίας τῆς Εὐρώπης. Σήμερον τοῦτο εἶναι ἀναχρονισμός· βασιλεῖαι καὶ λαοὶ τόσον συνηνώθησαν, ὥστε ἡ διὰ τῆς πολυτελείας καὶ τῆς αὐστηρότητος ἐπιβολή, εἶναι ἀρκετὰ ἀσιατικὸς τρόπος τοῦ βασιλεύειν, ἐξεγείρων μίση καὶ πάθη. Τοῦτο ἂν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς συντελοῦν εἰς κράτη τινὰ ἐτι πρὸς διακράτησιν τοῦ μοναρχικοῦ γοήτρου, ἐν Ἑλλάδι, ὅπου τὰ πνεύματα εἶναι τόσον ἀνήσυχα καὶ αἱ κοινωνικαὶ ἔξεις τόσον ἀνώμαλοι, τοῦτο ἤθελεν ἐπιφέρει βλάβην εἰς τὴν μοναρχίαν. Αἱ πρῶται δὲ γεννηθεῖσαι ἀντιπάθειαι κατὰ τοῦ Ὁθωνοῦ καὶ τῆς Ἀμαλίας προήλθον κυρίως

ἐκ τοῦ χαρακτήρος καὶ τῶν ἰδεῶν τούτων τοῦ ἄλλως τε ἀγαθοῦ καὶ μεγαλόφρονος μονάρχου.

Τοῦτο ἐνόησεν ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας καθ' ἣν ἐπάτησε τὸν πόδα του εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐζήτησε τὴν ἰσχύν του εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ λαοῦ του, καὶ ἐγένετο Ἑλλήν τὰς συνηθείας καὶ τὰς ἰδέας. Ἀπλοῦς ὅπως ἡ κοινωνία μας· ἀφελὴς ὅπως τὰ ἔθιμά μας. Βασιλεὺς δημοκρατικώτατος περιερχόμενος τὰς ὁδοὺς πεζῇ, ὅπως δὲν περιέρχονται αὐτὰς οὔτε οἱ ὑπουργοὶ μας, κλειόμενοι ἐρμητικῶς ἐντὸς τῆς ἀμάξης των.

(Ἐκ τῆς „Ἀκροπόλεως“.)

ΕΥΑΓΓΕΛΗΣ ΖΑΠΠΑΣ.

Ὁ μέγας τοῦ ἔθνους εὐεργέτης Εὐαγγέλης Ζάππας ἐγεννήθη τῷ 1800 ἐν Λαμπόβῳ, μικρῷ χωρίῳ τῆς ἐπαρχίας Τεπελενίου.

Ἡ ἐφηβικὴ καὶ νεανικὴ ἡλικία τοῦ Εὐαγγέλη διήλθον ἐν πολεμικαῖς περιπετειαῖς. Δεκατριετὴς ὢν ἐστρατολογήθη ὑπὸ τοῦ Ἀλῆ πασᾶ, καὶ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ αὐτοῦ ἔλαβε τὸ πρῶτον χρῖσμα τοῦ δεξιοῦ καὶ ἀνδρείου πολεμιστοῦ, ὡς τότε ἄλλοι ἐν τοῖς ὅπλοις διαπρέψαντες ἡρώϊκοι ἄνδρες.

Ὁ Εὐαγγέλης μετὰ τὴν ἐπιτέλεισιν τοῦ ἱεροῦ πρὸς τὴν πατρίδα καθήκοντος, οὔτε στρατιωτικοὺς βαθμοὺς ζηλώσας, οὔτε τὰς προσεγεχθείσας αὐτῷ διὰ ὑπηρεσίας του ἐθνικὰς γαίας ἀποδεχθεῖς, ἀπῆλθεν εἰς Βλαχίαν.

Ἦδη ἄλλος πόθος κατεῖχε τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἡ ἐπίτευξις τῆς ἀνεξαρτησίας ἑαυτοῦ διὰ συντόνου φιλοπονίας καὶ δραστηριότητος.

Τῷ 1831 ἀφίκετο εἰς Βουκουρέστιον οὐδὲν ἄλλο ἐφόδιον φέρων πλὴν τῆς ἐφ' ἑαυτὸν πεποιθήσεως· ἐπὶ βραχὺν χρόνον ἔμεινεν ἐξετάζων καὶ μελετῶν ὁποῖον στάδιον νὰ ἐκλέξῃ· διὰ τοῦ ὀξυδερκοῦς αὐτοῦ βλέμματος διέκρινεν ἀμέσως τὸ ποδοῦμενον· εἶδεν ὅτι μικρὰς ἱκανότητος καὶ δραστηριότητος ἐκμισθωταὶ κτημάτων ἐν Βλαχίᾳ ἐγίνοντο πλούσιοι ἕνεκα τῆς ἐκτάκτου παραγωγικότητος τοῦ ἐδάφους· διὰ τῆς γεωργίας λοιπὸν ἀπεφάσισε νὰ χρησιμοποίησιν τὴν ἐν αὐτῷ φλογερὰν δραστηριότητα.

Ἐνωκίασε κτήματά τινα· ἡ γῆ ἀνέδιδεν ἀφθόνους καρποὺς ἄλλ' ὁ Εὐαγγέλης ἐσκέπτετο ὅτι ἐτι ἀφθονωτέρους ἡδύνατο ν' ἀποσπάσῃ ἐκ τῆς ἀγνάλης αὐτῆς διὰ τελειοτέρας καλλιεργίας· διὰ τῆς ἀρχιβουλίας ἦν ἔχουσιν οἱ ἰσχυροὶ χαρακτῆρες ὅπως τέμνωσι νέας ὁδοὺς, ἐγκαταλιπὼν τὰ πεπατημένα εἰσῆγαγε νέας μεθόδους καλλιεργίας, συνεπιβοηθοῦντος καὶ τοῦ παρ' αὐτῷ μεταβάντος ἐξαδέλφου του Κωνσταντίνου Ζάππα· ἐκπλήξιν καὶ οἶκτον διήγειρον παρὰ τοῖς ἄλλοις ἐκμισθωταῖς αἱ καινοτομίαι ἐκεῖναι, ἀλλ' ὅτε εἶδον τὰς πλου-

σίας καὶ ἐκτάκτους συγκομιδὰς ἀπέμειναν χαίνοντες καὶ θαυμάζοντες.

Ἡ ἐξοχος ἐπιχειρηματιότης, ἡ παραδειγματικὴ τιμιότης τοῦ Εὐαγγέλη καὶ τοῦ ἐξαδέλφου του, ἡ πεποιθήσις ἦν ἐνέπνεον εἰς πάντας, κατέστησαν αὐτοὺς περιζήτητους ἐκμισθωτὰς καὶ πολλοὶ τῶν γαιοκτημόνων παρεκάλουν αὐτοὺς νὰ ἐνοικιάσωσι τὰς ἰδιοκτησίας των.

Κατὰ μικρὸν ἐμίσθωσαν ἀπεράντους ἐκτάσεις γαιῶν, τῷ δὲ 1842 τὸ περιώνυμον Βροσθένιον· οἱ ἐν τῷ κτήματι τούτῳ ὑδρόμυλοι συχνάκις ἐκαλύπτοντο ὑπὸ τῶν ὑδάτων τοῦ πλημμυροῦντος ποταμοῦ· ἀλλ' ὁ Ζάππας ἐπένοησεν εὐφύεστατα νὰ κατασκευάσῃ τεχνητὸν ὄχετόν μακρὰν τῶν μύλων πρὸς ἐκροὴν τῶν ὑπερεκχειλιζόντων ὑδάτων, νὰ στρώσῃ διὰ κορμῶν δένδρων (ἕνεκα τῆς ἀπολύτου σπάνιός ἐκεῖ λίθων) ἐνιαχοῦ τὴν κοίτην τοῦ ποταμοῦ καὶ σχηματίσῃ δι' αὐτῶν προχεύματα εἰς ὄχθας τινὰς αὐτοῦ· οὕτω δὲ οὐ μόνον αἱ πλημμυραὶ προσελήφθησαν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὕδωρ μετὰ μεζονος δυνάμεως καὶ κανονικώτερον ἔρρεε πρὸς κίνησιν τῶν μυλοπετρῶν· τὸ ὀλέθριον στοιχεῖον κατέστη εὐεργετικόν.

Ὁ Εὐαγγέλης Ζάππας βλέπων εὐλογοῦμενον ὁσημέραι τὸν

πλοῦτον αὐτοῦ, ἀπεφάσισε νὰ γείνῃ ἰδιοκτῆτης τῶν κτημάτων ὧν ἦτο ἐκμισθωτὴς καὶ βαθμηδὸν ἡγόρασε πάσας τὰς καταφύτους ἐκεῖνας καὶ γονιμωτάτας ἐκτάσεις μετὰ τῶν ἐπαύλεων καὶ τῶν χωρίων. Ἡ δὲ ἀγλαόδωρος γῆ, ὡς νὰ προησθάνετο ὁποῖαν χρῆσιν ἐμελλε νὰ ποιήσῃ τοῦ πλοῦτου αὐτοῦ, παρήγε, παρήγε, παρήγε.

Οἱ οἶκοι τοῦ Ζάππα ἐν Βουκουρεστίῳ καὶ τοῖς κτήμασι ἦσαν περιβόητοι διὰ τὴν φιλοξενίαν, ἀληθεῖς οἶκοι Ἀβραάμ· πόσοι Ἕλληνες ἐκπατρισθέντες εὗρισκον ἐν τῇ ξενιτειᾷ ὀλίγην πατρίδα ὑπὸ τὴν φιλόφρονον τοῦ Ζάππα στέγην! ἀλλὰ πολλοὶ πλὴν τῆς ἐνθέρμου δεξιώσεως καὶ τῆς ἀρωγῆς εὗρισκον ἐκεῖ καὶ τι πολὺτιμότερον, τὴν συμβουλὴν καὶ τὴν ἐν-

ΕΥΑΓΓΕΛΗΣ ΖΑΠΠΑΣ.